

ประเทศไทย สรุปผลการร่างนโยบายบูรณาการการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวและการจัดทำบัญชีพัสดุเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

การเปลี่ยนแปลงจากนโยบายสู่การปฏิบัติ

เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 โครงการอำนวยการความสะอาดด้านการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืน ร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม จัดการสัมมนาออนไลน์เรื่อง “การส่งเสริมนโยบายบูรณาการการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวและการจัดทำบัญชีพัสดุเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ” กิจกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของการสนับสนุนด้านวิชาการสำหรับโครงการประเทศไทยเรื่อง “การบูรณาการแผนงานสีเขียวของประเทศไทย: การเปลี่ยนแปลงจากนโยบายสู่การปฏิบัติ”

การสัมมนานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมร่างนโยบายการบูรณาการการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวและการจัดทำบัญชีพัสดุเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแห่งชาติขั้นสุดท้าย และนำเสนอผลกิจกรรมนำร่องของกรมควบคุมมลพิษ เทศบาลนครรังสิต และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีผู้แทนประมาณ 150 ท่านจากหน่วยงานรัฐบาลส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ผู้ผลิต ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษาและการวิจัย เข้าร่วมการประชุม

นายเจนจบ สุขสด ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการวิเคราะห์มลพิษและสิ่งแวดล้อม จากกรมควบคุมมลพิษ ได้กล่าวเปิดงานพร้อมเน้นย้ำถึงความสำคัญของความยั่งยืนว่าเป็นหนึ่งในวิสัยทัศน์ที่สำคัญของแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) และการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนก็เป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งกรมควบคุมมลพิษได้ผลักดันการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวให้แก่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนมาอย่างต่อเนื่อง

ผลนำร่องจากโครงการนี้ คาดว่าจะได้รับการสานต่อการทำงานและนำไปใช้กับหน่วยงานอื่นๆ ด้วย การนำเสนอความคืบหน้าด้านนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวของประเทศไทย ถูกนำเสนอโดย**นางสาวจันทิรา ดวงใส นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ จากกรมควบคุมมลพิษ** การนำเสนอเรื่องความคืบหน้า ครอบคลุมเรื่องการดำเนินการตามนโยบายว่าด้วยการขับเคลื่อนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐสีเขียว ผู้ผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งขณะนี้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมทั้งหมด 37 หมวดหมู่ รวมถึงผลิตภัณฑ์ประมาณ 1,400 รายการในฐานข้อมูลของการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ รวมทั้งร่างแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยการส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (พ.ศ. 2564-2570) กำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาอนุมัติ

ด้านนางสาวพรรัตน์ เพชรภักดี ผู้อำนวยการอาวุโส สถาบันน้ำและสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย นำเสนอกิจกรรมขับเคลื่อนการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยว่า ขณะนี้ได้มีนโยบายที่จะสนับสนุนให้ผู้ผลิต ซึ่งเป็นฝ่ายจัดการด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ได้มีการดำเนินการในระบอบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น นอกจากนี้ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเองก็มีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยระบุว่าสัดส่วนการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำมากเมื่อเทียบกับงบประมาณการจัดซื้อทั้งหมดของหน่วยงาน ซึ่งอาจไม่ส่งผลให้เกิดการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวในวงกว้างมากนัก ดังนั้นสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จึงได้จัดตั้งแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ชื่อว่า **ThaiEcoproducts** เพื่อเป็น

แหล่งข้อมูลสำหรับการค้นหารายการผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อมจาก 17 ฉลากของประเทศไทย ซึ่งขณะนี้ ได้มีการลงสินค้าประมาณ 170,000 รายการแล้วบนแพลตฟอร์มออนไลน์

จากประสบการณ์ของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มองว่า ความท้าทายในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ผลกระทบเชิงบวกของการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวในปัจจุบันที่ไม่ชัดเจน การขาดการสื่อสารเกี่ยวกับผลประโยชน์ด้านการตลาดในการได้รับการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลให้การสมัครเพื่อเข้ารับการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อมยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ อีกทั้งค่าธรรมเนียมการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อมที่ค่อนข้างสูงส่งผลต่อต้นทุนของผู้ประกอบการ การขาดการให้ความรู้และสร้างความตระหนักให้กับผู้ประกอบการขาดนโยบายที่ชัดเจนและมาตรการสนับสนุนจากภาครัฐ รวมทั้งความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

ดร. อารงรัตน์ มุ่งเจริญ ผู้เชี่ยวชาญจากโครงการอำนวยความสะดวกด้านการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืน นำเสนอผลการดำเนินกิจกรรมนำร่องของโครงการ ร่างนโยบายบูรณาการสีเขียวฉบับแก้ไขและการจัดทำบัญชีพัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และได้มีการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการขยายปริมาณและมูลค่าของการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวในตลาด การส่งเสริมสังคมการบริโภคที่ยั่งยืน รวมทั้งการติดตามและการรายงานเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งหน่วยงานนำร่องทั้ง 3 แห่งเห็นพ้องร่วมกันว่าบัญชีพัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ จะเป็นประโยชน์และมีความสำคัญมาก เพราะจะช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้จัดหาและเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีสำหรับการติดตามและประเมินผล ซึ่งจะต้องมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาบัญชีพัสดุเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแห่งชาติต่อไป ภายใต้การสนับสนุนจากโครงการอำนวยความสะดวกด้านการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืน

ด้าน ดร. ไชยยศ บุญญาภิจ รองประธานเครือข่ายส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนแห่งประเทศไทย ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับบริบทการจัดซื้อจัดจ้างทั่วไป ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีของการจัดซื้อจัดจ้างอย่างยั่งยืนของสำนักงานบริการโครงการแห่งสหประชาชาติ (UNOPS) ความท้าทายเกี่ยวกับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐสีเขียว นอกจากนี้ ยังมีกรนำเสนอบทเรียนจากการดำเนินการทดสอบนำร่องโดยนางสาวจันทิรา ดวงใส นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ จากกรมควบคุมมลพิษ ร.ต.อ. ดร.ตรีลุพธ์ ฐประจ่าง นายกเทศมนตรีนครรังสิต นายสมชาย สีวะระมย์ ปลัดเทศบาลนครรังสิต และนางสิริพร น้อยโสภาก จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ภายหลังจากการนำร่อง พบว่าหน่วยงานทั้ง 3 แห่งมีศักยภาพการเพิ่มสัดส่วนของปริมาณการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวและคิดเป็นมูลค่ารวมมากกว่าร้อยละ 80 แต่ละหน่วยงานมีนโยบายและเป้าหมายการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวที่ชัดเจน มีการเสนอแนะให้ทั้งสามหน่วยงานนำร่องเพิ่มเรื่องการก่อสร้างให้อยู่ในรายการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการก่อสร้างเป็นกิจกรรมที่ใช้วัสดุและงบประมาณสูงซึ่งหากมีการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมก็จะส่งผลดีกับสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญ ความมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูงถือเป็นปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญ ที่จะช่วยขับเคลื่อนแนวปฏิบัติด้านการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวในหน่วยงานต่างๆ ซึ่งความท้าทายหลักเกี่ยวกับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวสำหรับหน่วยงานนำร่อง ได้แก่ การขาดข้อมูลผลิตภัณฑ์สีเขียวและรายชื่อผู้ขาย การขาดความรู้และความเข้าใจของผู้จัดซื้อ ตลอดจนการขาดระบบการรวบรวมข้อมูลและรายงานผล

ข้อสังเกตสำคัญที่ได้รับจากการประชุม

ผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่ (ประมาณร้อยละ 30) มาจากหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่น แสดงให้เห็นว่าการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียว ถือเป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญลำดับต้นๆ ซึ่งอาจเนื่องมาจากประกาศของกระทรวงการคลังเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 เรื่องกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและ

วิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2563 ซึ่งอนุญาตให้หน่วยงานของรัฐ จัดหาสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่ขึ้นทะเบียนอยู่ในบัญชีรายชื่อของกรมควบคุมมลพิษ

ความมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูง เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะกระตุ้นให้เกิดการนำเอาการจัดซื้อจัดจ้างสาธารณะสีเขียวไปปฏิบัติ ความรู้และการจัดหาผลิตภัณฑ์และบริการสีเขียวยังคงเป็นความท้าทายที่สำคัญของรัฐบาลท้องถิ่นและภาคเอกชน หน่วยงานนำร่องทั้ง 3 แห่งยอมรับว่าการพัฒนาบัญชีพัสดุเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้จัดซื้อจัดจ้างสามารถหาผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้ง่ายขึ้นและสนับสนุนให้ผู้ผลิตสามารถลงทะเบียนได้ด้วยตนเอง

กิจกรรมในระยะต่อไป

- ส่งร่างนโยบายบูรณาการการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวและการจัดทำบัญชีพัสดุเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฉบับสุดท้ายต่อคณะกรรมการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าด้วยเรื่องเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เพื่อขอความคิดเห็น คำแนะนำและการอนุมัติ
- รายงานผลความสำเร็จของการดำเนินโครงการในวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2564 โดยมีอุปทูต คณะผู้แทนสหภาพยุโรป รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกียรติกล่าวเปิดงานและเข้าร่วมในที่ประชุม
- จัดเตรียมการสนับสนุนเพิ่มเติมในการพัฒนาระบบการลงทะเบียนของผู้ขาย

ผลสรุปจากการประชุม สามารถอ่านเพิ่มเติมได้ที่ [ที่นี่](#)